



# Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2015





# Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om tillsynen över partifinansieringen 2015

B 1/2016 RD

ISSN-L 1796-9549  
ISSN 1796-9549 (HÄFT.)  
ISSN 1796-9654 (PDF)  
URN:NBN: VTV-B12016RD  
[HTTP://URN.FI/URN:NBN: VTV-B12016RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b12016rd)  
LÖNNBERG PRINT & PROMO  
HELSINGFORS 2016

# Till riksdagen

Statens revisionsverk har övervakat iakttagandet av partilagens (10/1969, ändrad 683/2010) bestämmelser om bidrag samt uppgörande och inlämnande av handlingar som bör redovisas under perioden 1.9.2014–31.8.2015.

Statens revisionsverk lämnar den i 9 e § 5 mom. i partilagen avsedda årliga berättelsen om sin verksamhet i tillsynen över parti-finansieringen.

Helsingfors den 12 februari 2016

Tytti Yli-Viikari  
Generaldirektör

Klaus Krokfors  
Ledande redovisningsrevisor



I partilagen (10/1969, ändrad 638/2010) har för partier och partiföreningar föreskrivits förpliktande bestämmelser vilka främjar öppenhet i finansieringen.

Syftet med bestämmelserna är att öka partifinansieringens öppenhet genom att särskilt beakta de rekommendationer som Europarådets organ mot korruption GRECO har gett Finland. Allmänheten bör för att kunna bedöma eventuella bindningar ha tillräcklig information om finansieringen av partiernas grundläggande verksamhet och valkampanjer.

Statens revisionsverk övervakar hur de bestämmelser i partilagen som avser bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt uppgörande och inlämnande av med detta anknutna handlingar iakttas i de övervakade sammanslutningarnas verksamhet.

Revisionsverkets tillsynsobjekt, det vill säga partierna, de i understödsbeslutet avsedda föreningarna samt de partinära sammanslutningarna har lämnat in sina bokslutshandlingar för 2014 till det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen.

Till registret för redovisning av partifinansieringen meddelades under 2015 med aktuella redovisningar bidragsprestationer till partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar till ett totalt belopp av 3,2 miljoner euro. Det redovisade beloppet är totalt nästan 3,2 miljoner euro 2014, nästan 2,8 miljoner euro 2013 och 3,1 miljoner euro 2012, och stödbeloppet för 2011 är 2,6 miljoner euro. Kompletteringarna hänför sig också till tidigare år så att kompletteringarna under 2015 var 0,4 miljoner euro för 2014, cirka 0,2 miljoner euro för 2013 och cirka 0,1 miljoner euro för 2012 och 2011. En del av kompletteringarna följer av de granskningar av partifinansieringen som utförts under de fem senaste åren.

Sammanlagt gjordes 35 granskningar av distriktsorganisationer och partinära sammanslutningar. På basis av granskningarna kan konstateras, att de aktuella redovisningarna av partifinansieringen efter kompletteringar till väsentliga delar är riktiga och till väsentliga delar ger riktiga uppgifter om de bidrag som de

övervakade sammanslutningarna har fått. Speciellt i gransknin-  
garna av partinära sammanslutningar uppdagades likväl fall där  
stödmottagaren inte hade lämnat uppdaterade meddelanden om  
allt stöd som sammanslutningarna hade betalat.

De övervakade sammanslutningarnas bokföring har som regel  
skötts adekvat så, att det har varit möjligt att verkställa tillsynen  
över bestämmelserna i partilagen på basis av bokföringen. Revi-  
sionsverket understryker emellertid alltjämt, att alla bokförings-  
skyldiga ska hålla sin bokföring à jour så som avses i bokförings-  
lagen. Det är också skäl att ägna uppmärksamhet åt dokumen-  
tationen om lån och avtal, bokföringens förvaring och specifika-  
tionsätt, hanteringen av kassamedel, medlemsavgifter och felaktiga  
transaktioner, och betydelsen av återbetalning av bidragspresta-  
tioner. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av  
valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra  
utredningar och kunna avstämmas mot dem.

I likhet med tidigare år har det observerats brister i valet av revi-  
sor för de övervakade sammanslutningarna och i revisionsberät-  
telserna. Till revisorer har inte alltid valts auktoriserade revisorer.  
Revisorerna har inte heller alltid i sina revisionsberättelser inklu-  
derat de uttalanden som krävs enligt 9 c § i partilagen.

Vid granskningen observerades inga väsentliga bidragspresta-  
tioner som skulle ha stridit mot begränsningarna i fråga om bidrag  
enligt 8 b § i partilagen.

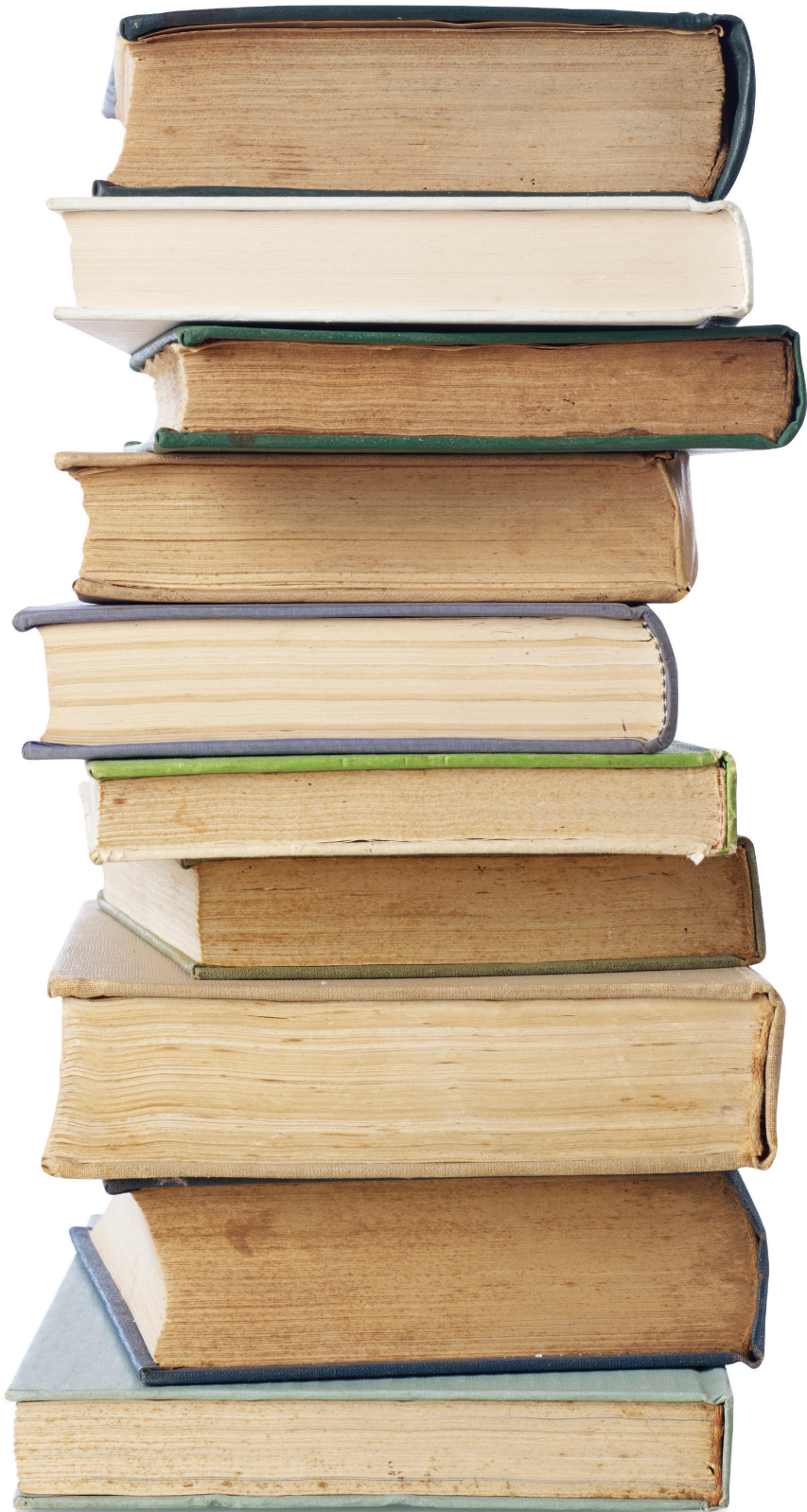






# Innehåll

<b>1</b>	<b>Lagstiftning som ska iakttas vid tillsynen över partifinansieringen</b>	<b>11</b>
1.1	Redovisningsskyldiga och uppgifter som ska lämnas till revisionsverket enligt partilagen	13
<b>2</b>	<b>Tolkningssituationer med anknytning till inlämnandet av uppgifter</b>	<b>19</b>
<b>3</b>	<b>Statens revisionsverks tillsyn över partifinansieringen</b>	<b>25</b>
3.1	Revisionsverkets åtgärder i tillsynen över partilagen	27
3.2	Granskningens mål och tillämpade kriterier	29
3.3	Begränsningar i tillsynen	30
<b>4</b>	<b>Redovisning av partifinansieringen och åtgärder i fråga om dem</b>	<b>33</b>
4.1	Tillsynsobjektens bokförings- och bokslutsförfaranden	34
4.2	Tillsynsobjektens revisionsberättelser	36
4.3	Inlämnande av tillsynsobjektens bokslutsuppgifter samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen	38
4.4	Aktuella redovisningar och komplettering av dem	39
4.5	Iakttagande av begränsningarna i fråga om bidrag	43
	<b>Slutledningar</b>	<b>47</b>
	<b>Bilaga</b>	<b>51</b>



# 1 Lagstiftning som ska iakttas vid tillsynen över partifinansieringen

I partilagen (10/1969, ändrad 638/2010) har för partier och partiföreningar föreskrivits förpliktande bestämmelser med vilka eftersträvas öppenhet i finansieringen. Syftet med bestämmelserna är att öka partifinansieringens öppenhet genom att särskilt beakta de rekommendationer som Europarådets organ mot korruption GRECO har gett Finland. Allmänheten bör för att kunna bedöma eventuella bindningar ha tillräcklig information om finansieringen av partiernas grundläggande verksamhet och valkampanjer. En större öppenhet i partifinansieringen än tidigare antas utöka förtroendet för den politiska verksamheten och sålunda även förbättra röstningsaktiviteten. Målet är också att förhindra korruption och på osakliga bindningar baserat inflytande på partiernas verksamhet.

I partilagen har intagits bestämmelser om bidrag till partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar. Enligt lagen ska som bidrag i princip räknas alla prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Endast vissa i lagen uttryckligen nämnda prestationer är inte bidrag och omfattas således inte av regleringen.

Regleringen i partilagen gäller också för partinära sammanslutningar. Med partinära sammanslutning avses en sådan sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke anmäler till statens revisionsverk som en partinära sammanslutning.

I partilagen har också intagits bestämmelser om begränsningar för mottagande av bidrag. Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Denna begränsning gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning. Vidare har föreskrivits om förbud mot att ta emot bidrag från vissa offentlighetsrättsliga samfund samt om förbud mot att ta emot utländska bidrag samt sådana bidrag vilkas givare inte kan klarläggas.

För partier, partiföreningar och partinära sammanslutningar har i partilagen föreskrivits skyldigheten att till statens revisionsverk redovisa erhållna bidrag till ett värde av minst 1 500 euro och deras givare. De uppgifter som ingår i den så kallade aktuella redovisningen publiceras i det register över redovisning av partifinansieringen som upprätthålls av statens revisionsverk.

Enligt lagen ska som bidrag i princip räknas alla prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer

Partierna och de i understödsbeslutet avsedda föreningarna ska specificera sina valkampanjers kostnader och finansiering. I specifikationen av valkampanjernas kostnader ska dessutom särskilt nämnas bidrag om minst 1 500 euro och dess givare. Uppgifterna sparas i registret över redovisning av partifinansieringen och är tillgängliga för allmänheten. Det må emellertid konstateras, att de första specifikationerna av valkampanjens kostnader och finansiering skulle inlämnas till revisionsverket först tillsammans med bokslutsuppgifterna för 2011.

I bestämmelsen om ändring av partilagen (638/2011) har också regleringen av tillsynen över partierna förnyats. Tillsynen över partierna verkställs av statens revisionsverk, justitieministeriet samt revisorerna för ifrågavarande sammanslutningar eller stiftelser.

Uppgifterna om extern finansiering samt transaktioner som gäller valkampanjen är en del av det bokslut som görs upp enligt bokföringslagen och partilagen och föremål för revision enligt revisionslagen. Revisorerna ska enligt lagen uttala sig om de erforderliga uppgifternas riktighet i partiets, distriktorganisationernas och understödmottagande sammanslutningarnas revisionsberättelser. Revisorn för en partinära sammanslutning ska ta ställning till riktigheten i specifikationen av de erhållna bidragen.

Statens revisionsverk fullgör sin tillsynsuppgift självständigt och oavhängigt baserat på sin egen plan. Revisionsverket övervakar iakttagandet av partilagens bestämmelser om bidrag, specifikation av kostnader för och finansiering av valkampanjen samt uppgörandet och inlämnandet av handlingar i anknytning härtill.

Justitieministeriet övervakar iakttagandet av partilagen till den del tillsynen inte ankommer på statens revisionsverk. Enligt partilagen var revisionsverkets tillsynsuppgift som hänför sig till partierna, distriktsorganisationerna och i understödsbeslutet nämnda föreningar fortfarande sekundär 2015. Justitieministeriet svarade 2015 med stöd av partilagen för den tillsynsuppgift som ankommer på statsunderstödsmyndigheten för partistödet.

Statens revisionsverk kan vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet. Förutsättningen är emellertid, att tillsynsobjektet har fått en uppmaning i saken och att försummelsen är som helhet betraktad väsentlig.

I partilagen ingår en bestämmelse om återkrav av partistödet. Statsrådets allmänna sammanträde kan bestämma att utbetalningen av partistöd som beviljats som statsunderstöd ska upphöra och att understöd eller en del av det som redan betalats ut ska återkrävas enligt vad som i statsunderstödslagen bestäms om återkrav. Det kan dock bestämmas att utbetalningen ska upphöra eller att

Revisionsverket fullgör sin tillsynsuppgift självständigt och oavhängigt baserat på sin egen granskningsplan

understöd som redan betalats ut ska återkrävas också i fråga om ett parti som väsentligen försummar en skyldighet som tillkommer det enligt partilagen.

## 1.1 Redovisningsskyldiga och uppgifter som ska lämnas till revisionsverket enligt partilagen

I partilagen har föreskrivits om lämnande av olika uppgifter till statens revisionsverk. I det följande behandlas vilka uppgifter som ska lämnas till revisionsverket och vilken instans som är skyldig att lämna dessa uppgifter.

### De redovisningsskyldigas redovisningar

#### Parti

- Aktuell redovisning
- Förhandsredovisningen (frivilling)
- Specifikation av valkampanjens kostnader och finansiering
- Sammandrag av aktuella redovisningar
- Revisionsberättelse
- Bokslut inkl. bilagor
- Redovisning av hur statsunderstödet har använts (gäller endast partier som beviljats statsunderstöd)

#### Partiförening

- Aktuell redovisning

#### De som anges i understödsbeslutet

- Aktuell redovisning
- Förhandsredovisningen (frivilling)
- Specifikation av valkampanjens kostnader och finansiering
- Sammandrag av aktuella redovisningar
- Revisionsberättelse
- Bokslut inkl. noter
- Redovisning av hur statsunderstödet har använts

#### Partinära sammanslutning

- Aktuell redovisning
- Specifikation av de bidrag som sammanslutningen erhållit
- Revisionsberättelse
- Bokslut inkl. noter

Figur 1: Redovisningsskyldiga och deras redovisningar enligt partilagen

### Aktuell redovisning

Enligt 8 c § i partilagen ska en redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning har fått och uppgift om givarens namn lämnas till statens revisionsverk. Redovisningen ska lämnas, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som partiet, partiföreningen eller den partinära sammanslutningen har erhållit från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Den aktuella redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att

redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger 1 500 euro. Om bidrag som getts av en och samma givare bör således vid behov lämnas flera redovisningar. Detta innebär att redovisningen ska kompletteras alltid när följande gräns på 1 500 euro överskrids (t.ex. 3 001 euro, 4 502 euro osv.). När givaren är en och samma definieras av givarens rättskapacitet.

Statens revisionsverk tar inte emot och behandlar inte en redovisning som lämnats om ett bidrag vars värde understiger 1 500 euro. När redovisningen kompletteras kan den bidragssumma som redovisas emellertid vara mindre än 1 500 euro.

Redovisningen ska lämnas in den 15:e dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget. Därefter lämnade redovisningar tas emot som försenat anlända.

Redovisningarna tas endast emot elektroniskt.

Partilagens 8 c §, i vilken föreskrivs om aktuell redovisning, har tillämpats från och med den 1 januari 2011. Den första aktuella redovisningen kunde således lämnas för bidrag som mottagits i januari 2011.

Partiet sörjer för att lämna aktuella redovisningar. Partiet ska också sörja för att partiföreningarna och de partinära sammanslutningarna lämnar aktuella redovisningar av sina erhållna bidrag.

I det elektroniska redovisningssystem som upprätthålls av statens revisionsverk har möjliggjorts, att partierna kan tilldela sina partiföreningar och partinära sammanslutningar rätt att för egen del lämna aktuella redovisningar. Det är då partiets ansvar att i det elektroniska redovisningssystemet införa basuppgifter om partiföreningen. Partiet har emellertid skyldighet att sörja för att redovisningarna lämnas på det sätt som avses i partilagen. Partinära sammanslutningar införs i datasystemet hos statens revisionsverk på basis av inkomna anmälningar. Därefter kan den användare som meddelats som den partinära sammanslutningens företrädare göra den aktuella redovisningen å den partinära sammanslutningens vägnar.

Alla aktuella redovisningar finns i elektronisk form i revisionsverkets redovisningsregister på verkets webbplats, varifrån var och en har rätt att få uppgifter och avskrifter.

## Partiets och i understödsbeslutet avsedda föreningars bokslutshandlingar

Partiet ska lämna till revisionsverket partiets och de i 9 b § i partilagen avsedda i understödsbeslutet avsedda föreningarnas bokslut tillsammans med bilagor, revisionsberättelse, specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen, en redovisning av hur statsunderstödet har använts samt de uppgifter

Redovisningen ska lämnas in på elektronisk väg den 15:e dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget



som ingår i de i partilagens 8 c § föreskrivna aktuella redovisningarna. Partiet är således skyldigt att lämna ovan nämnda uppgifter om dessa sammanslutningar. Om lämnandet av uppgifterna har föreskrivits i partilagen.

Att lämna in bokslutshandlingarna gäller således för partiet och i understödsbeslutet avsedda sammanslutningar. Övriga partiföreningar ska inte lämna in ovan nämnda uppgifter till revisionsverket.

Partiet lämnar till Statens revisionsverk partiets och, då partiet erhållit statsunderstöd, den i understödsbeslutet avsedda partiföreningens revisionsberättelse, bokslut jämte bilagor samt de i partilagens 9 a § 1 mom. avsedda redovisningarna av hur statsunderstödet har använts, de uppgifter vilka ingår i de aktuella redovisningarna samt en specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen. Kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen ska enligt en föreskrift av statens revisionsverk (361/41/2011) specificeras och lämnas på en av statens revisionsverk fastställd elektronisk blankett.

Partiets bokslut tillsammans med bilagor, revisionsberättelsen, redovisningen av hur statsunderstödet har använts samt de uppgifter som ingår i de aktuella redovisningarna lämnas till statens revisionsverk genom det elektroniska redovisningssystem som verket upprätthåller i det allmänna datanätet.

Statens revisionsverks elektroniska redovisningssystem möjliggör, att en i understödsbeslutet avsedd förening kan lämna ovan nämnda handlingar i form av datafil till partiet och partiet godkänner handlingarna för att lämnas vidare till revisionsverket.

Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen ska lämnas med den elektroniska redovisningsblanketten till statens revisionsverk tillsammans med bokslutet för det år under vilket valet har hållits. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen vid riksdagsvalet 2012 har således lämnats tillsammans med bokslutsuppgifterna för 2012. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen vid Europaparlamentsvalet lämnas på motsvarande sätt tillsammans med bokslutsuppgifterna för år 2014.

Statens revisionsverk publicerar de till verket inlämnade uppgifterna utan dröjsmål i sitt redovisningsregister. Handlingarna publiceras i den form i vilken de har inlämnats.

Att lämna in bokslutshandlingarna gäller för partiet och i understödsbeslutet avsedda sammanslutningar

## Partinära sammanslutnings bokslutshandlingar

En partinära sammanslutning är en sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke

anmäler till statens revisionsverk som en partinära sammanslutning. Partilagens 8 a § 1 mom. ger endast partierna möjlighet att anmäla någon annan sammanslutning, stiftelse samt till sammanslutningen eller stiftelsen knuten fond med dennas samtycke som en partinära sammanslutning. Sålunda kan endast ett parti som finns antecknat i det av justitieministeriet upprätthållna partiregistret anmäla andra sammanslutningar, stiftelser och deras fonder som sina partinära sammanslutningar. En sådan förening, som inte själv finns antecknad i partiregistret, kan inte heller ha här avsedda anmälda nära sammanslutningar som anmälts av den själv.

En sammanslutning eller stiftelse som har anmälts som partinära sammanslutning lämnar till statens revisionsverk sin revisionsberättelse och sitt bokslut tillsammans med bilagor, en specifikation av erhållna bidrag samt revisorernas uttalande om det, huruvida bestämmelserna i partilagen om bidrag och begränsningar i fråga om bidrag har iakttagits i den partinära sammanslutningens verksamhet. Redovisningsskyldig för dessa uppgifter är således ifrågavarande partinära sammanslutning. Den sammanslutning eller stiftelse, vars fond har anmälts som partinära sammanslutning, lämnar in handlingarna.

Uppgifterna lämnas till statens revisionsverk i elektronisk form i den av revisionsverket upprätthållna webbtjänsten. De uppgifter som lämnats till revisionsverket införs med undantag för specifikationen av bidrag inte i det av revisionsverket upprätthållna registret över redovisningar. Uppgifterna och handlingarna kan lämnas in endast i elektronisk form.

Skyldigheten att lämna in den partinära sammanslutningens bokslutshandlingar uppkommer för den räkenskapsperiod, under vilken den har anmälts till statens revisionsverk som partinära sammanslutning.

En partinära sammanslutning eller stiftelse ska lämna in sin revisionsberättelse och sitt bokslut jämte bilagor samt övriga erforderliga handlingar





## 2 Tolkningsituationer med anknytning till inlämnandet av uppgifter

Inom ramen för sitt tillsynsuppdrag ska statens revisionsverk säkerställa att bokslutsuppgifterna lämnas in. I de uppgifter som lämnats för 2014 har inte framkommit väsentliga tolkningsfrågor vad bokslutshandlingarna angår med undantag för situationer, där undertecknat bokslut inte har lämnats till revisionsverket.

Partiet, partiföreningen och den partinära sammanslutningen ska lämna en aktuell redovisning till statens revisionsverk, ifall det bidrag som erhållits från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Bidrag som begrepp har definierats i partilagen.

Som bidrag räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte följande prestationer, vilka inte har ansetts föranleda fara för att bindningar ska uppkomma.

### Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster

Motiveringen till att sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster avgränsats utanför redovisningsskyldigheten är av praktisk natur. Värdet av frivilligarbete och olika gratistjänster, såsom rabatter, är mycket svårt att fastställa, och redovisningarna vore således inte kommensurabla, om det skulle förutsättas att sådana uppskattningar görs i redovisningarna. Det är dessutom skäl att beakta frivilligarbetets förändrade karaktär. Sakkunskap accentueras nuförtiden mera i kampanjerna än den använda tiden.

Sedvanligt frivilligarbete är frivilligt, oavlönat arbete. Arbetet betraktas som frivilligarbete så länge det för arbetet inte betalas lön, även om det är fråga om en yrkesperson inom branschen. Om någon annan än kandidaten betalar yrkespersonen lön för den tid denna medverkar i kampanjen, är det inte fråga om frivilligarbete, utan om bidrag som ifrågavarande finansiär ger åt kandidaten.

Endast en fysisk person kan utföra frivilligarbete. Sålunda är av företag givna avgiftsfria tjänster, såsom uppsättande av banderoller, alltid bidrag.

Värdet av frivilligarbete och olika gratistjänster, såsom rabatter, är mycket svårt att fastställa

## Enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning

Avgränsningen gäller sådana av utomstående erhållna prestationer som hänför sig till den sedvanliga, alldagliga skötseln av föreningens verksamhet och ekonomi, såsom föreningens uppgifter som arbetsgivare och innehavare av anläggningstillgångar.

Sådana prestationer kan sålunda vara exempelvis betalningar som fåtts för försäljning av en av partiet ägd kontorslokal eller kontorsinventarier. Förutsättningen är dock, att prestationen prissatts enligt det faktiska värdet.

Såsom hänförda till förmögenhetsförvaltningen betraktas också till exempel sedvanliga prestationer av typen försäkringsersättningar och skadestånd. Prestationer som hänför sig till valkampanjens medelinsamling är emellertid bidrag som ska redovisas. Exempelvis biljettintäkterna från ett valseminarium är inte prestationer som hänför sig till den sedvanliga organisationsverksamheten.

Hur sedvanlig organisationsverksamhet bedöms baserar sig på sådan verksamhet, som är sedvanlig i alla organisationer och föreningar. I detta sammanhang kan man inte beakta alla de former för medelinsamling som är typiska uttryckligen för partier och partiföreningar, även om dessa sammanslutningar betraktar dem som sin så kallade sedvanliga verksamhet. I sin berättelse B 6/2012 om tillsynen över partifinansieringen rapporterade revisionsverket som ett exempel om de förtroendevaldas avgifter som insamlas av partierna och partiföreningarna. Revisionsverket gjorde tolkningen, att de förtroendevaldas avgifter som betalas till partiet ur partilagens synvinkel är donationer som privatpersoner ger åt partiet. Enligt riksdagens revisionsutskotts betänkande (ReUB 3/2012 rd) kan avgiften för arvoden för kommunala förtroendeuppdrag utifrån de framkomna uppgifterna på goda grunder betraktas som prestationer enligt partilagen som är prissatta enligt verkligt värde och hänför sig till partiets sedvanliga organisationsverksamhet, förutsatt att de inte används till medelsanskaffning för valkampanjer.

I sin berättelse B 5/2013 om tillsynen över partifinansieringen rekommenderade revisionsverket att eftersom de förtroendevaldas avgifter är en betydelsefull finansieringskälla för partierna, kunde de avgifter som uppbärs av de förtroendevalda presenteras i samband med bokslutet.

Prestationer i sedvanlig organisationsverksamhet kan vara exempelvis betalningar som fåtts för försäljning av en av partiet ägd kontorslokal eller kontorsinventarier till verkligt värde

Avgifter som uppbärs av de förtroendevalda kan presenteras i samband med bokslutet

## Prestationer som partiet och dess partiföreningar fått av varandra

Dessa är överföringar inom partisamfundet, och de är således inte förenade med en fara för att bindningar uppkommer till utomstående finansärer. Sådana överföringar kan vara till exempel redovisningar av partistöd eller medlemsavgifter mellan partiet och partiföreningarna.

## Inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som partiet eller partiföreningen bedriver

Med affärsverksamhet av permanent natur avses till sin karaktär fortlöpande affärsverksamhet, som bedrivs på den allmänna marknaden och på marknadsvillkor. Avsikten är, att partierna och partiföreningarna inte ska råka i en ogynnsam ställning när de bedriver affärsverksamhet av permanent natur på marknadsvillkor.

Affärsverksamhet av tillfällig natur är inte verksamhet av permanent natur. Exempelvis affärsverksamhet som anknyter till finansieringen av en valkampanj är i allmänhet inte av permanent natur. Även om medelinsamlingen för valkampanjen vore till sin natur mera fortlöpande och den skulle bedrivas på den allmänna marknaden, sker den i allmänhet inte på marknadsvillkor. Att ge pengar till en valkampanj är ett typiskt sätt att stöda partiet. Exempelvis biljettintäkterna från ett seminarium som ordnats för att finansiera kampanjen eller inkomster från försäljning av tavlor är således inte inkomster från affärsverksamhet av permanent natur.

Det kan i praktiken vara svårt att bedöma affärsverksamhetens permanenta natur. Partiet kan exempelvis fungera som vidareuthyrare av sina lokaler. Då bör man emellertid också betrakta i vilken mån verksamheten sker på marknadsvillkor. Om i priset enligt uppskattningen ingår väsentligt överpris, kan verksamheten inte anses ske på marknadsvillkor. Då borde åtminstone det erhållna överpriset uppskattas och redovisas som erhållet bidrag i eurobelopp.

Om ett väsentligt överpris ingår i priset på lokalen, uppskattas och redovisas det som erhållet bidrag i eurobelopp

## Inkomster från placeringsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver

Sådana är exempelvis dividender och räntor på depositioner ävensom hyresintäkter från en fastighet som partiet äger. Förutsättningen är då emellertid, att det uttryckligen är fråga om placeringsverksamhet som partiet bedriver.

## Statsunderstöd enligt 9 § i partilagen eller annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget

Beviljandet av ett sådant understöd baserar sig på i lag föreskrivna eller i en budget beslutade förutsättningar. I praktiken beviljas understödet med ett beslut, i vilket ändring kan sökas med besvär. Även prestationer som betalas med stöd av lagen om penningautomatstöd (1056/2001) anses omfattas av lagen.

Övriga prestationer ska enligt partilagen tolkas som bidrag.

Vidare har i partilagen föreskrivits om begränsningar i fråga om mottagande av bidrag. Bidrag vars givare inte kan klarläggas, får inte tas emot. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete. Grundlagsutskottet har emellertid understrukit, att skyldigheten att klarlägga vem som är givare bör tolkas relativt. De utredningar som avses i bestämmelsen innebär snarast en förfrågan till den som sänder eller ger bidraget om bidragets ursprungliga källa, ifall man har skäl att misstänka att bidragsgivaren endast agerar som mellanhand. Också skyldigheten att redovisa ett förmedlat bidrags givare gäller en sådan situation. Enligt utskottets betänkande (GrUB 3/2010 rd) ökar skyldigheten att klarlägga givaren med växande bidrag. Om bidragsgivaren förblir helt oidentifierad eller om bidragsförmedlaren vägrar yppa bidragskällan, får bidraget inte tas emot.

Bidrag från en och samma bidragsgivare – med undantag för en partinära sammanslutning – får tas emot till ett värde av högst 30 000 euro per kalenderår. Detta tak för bidrag är specifikt för givaren och mottagaren. En bidragsgivare kan således ge bidrag utan begränsande maximibelopp exempelvis till flera partiföreningar inom ett parti, så länge stödet till enskilda mottagare underskrider det belopp som stadgas i lag. Taket gäller inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning och inte heller bidrag som getts genom testamente.

I partilagen ingår ett förbud mot att ta emot utländska bidrag. Avsikten är att begränsa osakligt utländskt inflytande på Finlands politiska verksamhet. Förbudet ska inte gälla bidrag från enskilda personer eller från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning. Regleringen tillåter således att bidrag tas emot till exempel från partiets europeiska takorganisation eller från Europaparlamentet via den egna parlamentsgruppen.

Det är även förbjudet att ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligt rättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag

Bidrag från en och samma bidragsgivare får tas emot till ett värde av högst 30 000 euro per kalenderår



som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet. Med användning av lokaler avses till exempel att partiföreningen samlas i kommunens lokaler och med sedvanlig gästfrihet till exempel kaffeservering. Bestämmelser om bestämmande inflytande finns i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Företag där staten eller kommunen har bestämmande inflytande är till exempel aktiebolag med statlig majoritet och en kommuns eller flera kommuners gemensamma vatten- och elbolag.

Som offentligrättslig betraktas en sådan förening och stiftelse som genom lag eller förordning har grundats för ett särskilt ändamål. Sådana är till exempel studentkårerna och handelskammarna. Förbudet gäller också självständiga offentligrättsliga inrättningar såsom Folkpensionsanstalten och Finlands Bank.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av partilagen och lagen om kandidaters valfinansiering (RP 73/2015 rd) innehåller inga väsentliga ändringar i partifinansieringen. Lagen om ändring av partilagen (1688/2015) trädde i kraft den 1 januari 2016.



### 3 Statens revisionsverks tillsyn över partifinansieringen

Med stöd av 9 e § i partilagen (10/1969) övervakar statens revisionsverk att ett parti, partinära sammanslutningar och i understödsbeslutet avsedda föreningar (tillsynsobjekten) i sin verksamhet iakttar partilagens bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och lämnande av anknutna handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelanvändning och vid behov uppmana tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av denna lag.

Statens revisionsverk kan vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet, om handlingar eller uppgifter trots uppmaning från verket inte har lämnats, rättats eller kompletterats eller om det visar sig att handlingarna eller uppgifterna inte är riktiga och tillräckliga och försummelsen enligt en helhetsbedömning är väsentlig. Vitet döms ut av den vitesnämnd som avses i 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om den tillsyn som utövas av statens revisionsverk föreskrivs i övrigt i lagen om statens revisionsverk.

Statens revisionsverk ska årligen lämna riksdagen en berättelse om sin tillsyn över iakttagandet av partilagen.

Med sin tillsynsverksamhet och genom att publicera de på partilagen baserade redovisningarna skapar revisionsverket för sin del förutsättningar för att öppenhet i partiernas finansiering förverkligas så att partiernas bindningar kan bedömas offentligt och av medborgarna.

De i partilagen förskrivna granskningsrätterna omfattar partierna, i 9 § i partilagen nämnda föreningar som avses i understödsbeslutet samt partinära sammanslutningar.

Dessutom bör beaktas, att revisionsverket har en granskningsrätt som hänför sig till partistödet på grundval av lagen om statens revisionsverk (676/2000). Emedan justitieministeriet 2015 fungerade som primär övervakare av statsunderstödet, har revisionsverkets roll till denna del varit sekundär.

Antalet i partiregistret antecknade partier var 16 fram till riksdagsvalet 2015, och tio vid utgången av 2015. Åtta partier har varit representerade i riksdagen och således berättigade till statsunderstöd. Dessutom fanns det fram till riksdagsvalet 2015 ett parti

Vitesnämnden kan döma ut ett vite

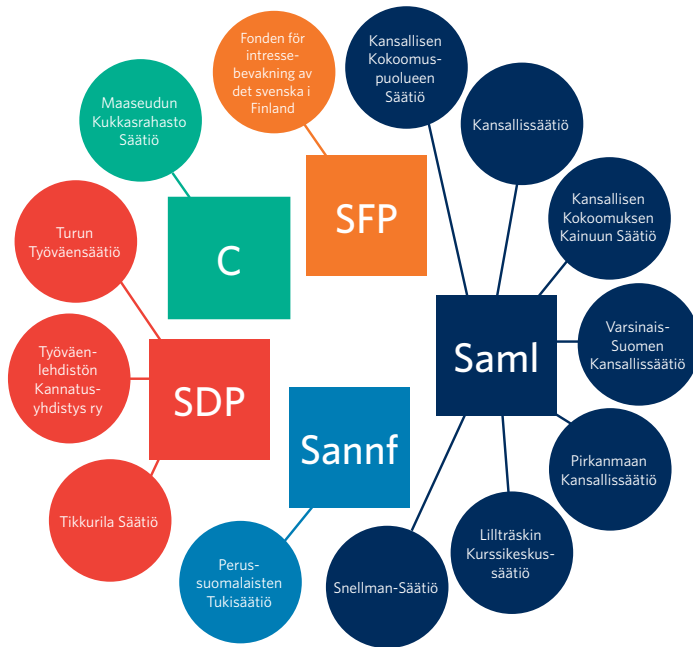
Emedan justitieministeriet fungerat som primär övervakare av statsunderstödet, har revisionsverkets roll till denna del varit sekundär

i riksdagen som inte fick statsunderstöd.

De partier som får statsunderstöd har ca 110 distriktsorganisationer och åtta separata kvinnoorganisationer. Till revisionsverket hade fram till slutet av 2015 anmälts inalles tretton partinära sammanslutningar. Antalet sammanslutningar som ska övervakas enligt partilagen och beslutet om beviljande av statsunderstöd är ca 145 sammanslutningar.

Antalet sammanslutningar som ska övervakas enligt partilagen och beslutet om beviljande av statsunderstöd är ca 145 sammanslutningar

### Partinära sammanslutningar



Figur 2: Partinära sammanslutningar 2015 enligt uppgift från partierna

I verksamheten med att övervaka partilagen är målsättningen för revisionsverkets planering på lång sikt, att revisionsverket kan utföra en granskning hos alla tillsynsobjekt inom loppet av sex år. Det i bokföringslagen (1336/1997) fastställda kravet på förvaringstiden för verifierkat och effekten av valdistriktsförändringar ska beaktas i långsiktplaneringen. I planeringen kan beaktas den uppfattning som på basis av iakttagelserna vid granskningarna uppstår angående riskerna i de skilda aktörernas verksamhet och internkontroll. Antalet granskningar är emellertid beroende av revisionsverkets lagstadgade åtaganden och verkets resurser.

## 3.1 Revisionsverkets åtgärder i tillsynen över partilagen

I partilagen har föreskrivits, att revisionsverket kan ge föreskrifter om aktuell redovisning (8 c §), specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen (9 b §) och inlämnande av bokslutshandlingar (9 d §).

Revisionsverkets åtgärder har baserat sig på följande med stöd av partilagen givna föreskrifter och instruktioner:

- Statens revisionsverks föreskrift om lämnande av i 8 c § i partilagen avsedd aktuell redovisning (360/41/2010)
- Statens revisionsverks allmänna instruktion om lämnande av i 8 c § i partilagen avsedd aktuell redovisning (358/41/2010)
- Statens revisionsverks föreskrift om framläggande av specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen i enlighet med 9 b § i partilagen och lämnande av uppgifter i enlighet med 9 d § 1 mom. i partilagen (361/41/2010)
- Statens revisionsverks allmänna anvisning om framläggande av specifikation av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen i enlighet med 9 b § i partilagen och lämnande av uppgifter i enlighet med 9 d § 1 mom. (356/41/2010)
- Statens revisionsverks föreskrift om lämnande av i 9 § 2 mom. i partilagen avsedd partinära sammanslutnings bokslut och andra uppgifter till statens revisionsverk (359/41/2010)

Föreskrifterna och anvisningarna har tillställts partierna. Anvisningarna finns även i författningsdatabasen Finlex samt på den av revisionsverket upprätthållna webbplatsen [www.vaalirahoitusvalvonta.fi](http://www.vaalirahoitusvalvonta.fi).

Instruktionen om behandlingen av klagomålsärenden vid statens revisionsverk (307/01/2014) upphävde och ersatte den tidigare motsvarande instruktionen (02/01/2014) den 1 januari 2015.

Revisionsverket har upprätthållit sin rådgivningstjänst som inrättades år 2010. Dessutom har revisionsverket på sin webbplats en rådgivningsavdelning med rådgivning i frågor gällande tolkning av partilagen. Rådgivning har också givits per e-post. Frågor och svar som antagits vara av mer allmän betydelse för styrningen av tolkningen, har också lagts ut på webbplatsen.

Det datasystem som hör samman med skötseln av uppgifterna i valfinansieringslagen och partilagen fungerar som system för mottagning och publicering av både redovisningarna av valfinansieringen och de i partilagen föreskrivna redovisningarna. I det elektroniska redovisningsförfarandet kan den redovisande efter

Revisionsverket ger anvisningar och råd

identifiering självständigt få sin redovisning publicerad på valfinansieringstillsynens webbsidor så, att redovisningarnas utseende är enhetligt. De redovisningar som lämnats i pappersform registreras hos revisionsverket utan dröjsmål i datasystemet. I inlämnandet av de uppgifter som föreskrivits i partilagen gick man in för ett helt elektroniskt redovisningssystem.

Beredskap att ta emot redovisningarna enligt partilagen i elektronisk form har funnits från början av 2011. Att säkerställa datasystemets funktionsduglighet och användbarhet är i fortsättningen ett viktigt tyngdpunktsområde och systemet uppdateras kontinuerligt efter behov.

Revisionsverket utförde under 2015 inalles 35 granskningar av partifinansiering. Året innan var antalet granskningar 32, år 2013 sammanlagt 25 och år 2012 sammanlagt 20. Granskningarnas utförande och de väsentligaste iakttagelserna beskrivs i kapitel 4. En förteckning över granskningarna ingår som bilaga till denna berättelse. Revisionen har utförts av ledande redovisningsrevisor, OFR Seppo Akselinmäki, ledande redovisningsrevisor, OFR Klaus Krokfors och ledande redovisningsrevisor Pontus Londen.



Figur 3: Processen för granskning av partifinansieringen

## 3.2 Granskningens mål och tillämpade kriterier

Målet för granskningarna av partifinansieringen 2015 var att säkerställa

- huruvida tillsynsobjektens lagstadgade redovisningar i enlighet med författningarna och ur synvinkeln för övervakningens behov ger på bokföringen baserade riktiga och tillräckliga uppgifter om partifinansieringen och iakttagandet av begränsningarna i fråga om bidrag och
- huruvida tillsynsobjektens bokföring är adekvat från partilagens synpunkt och de redovisningsskyldiga har iakttagit partilagens centrala bestämmelser om partifinansieringen och begränsningarna i fråga om den.

Granskningskriterierna definierades på basis av partilagen. Särskild uppmärksamhet ägnades åt iakttagandet av de i författningarna förutsatta maximala eurobeloppen av emottagna bidrag och åt de innehållsliga begränsningarna. Samtidigt jämfördes uppgifterna från bidragsgivarnas bokslut och verksamhetsberättelser med mottagarnas uppdaterade redovisningar.

Granskningarna riktades på samtliga partinära sammanslutningar (13) och deras distriktsorganisationer i främst Mellersta Finland, Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten av vilka 22 genomgick granskning. Det totala antalet granskningar var således 35.

Den period som granskningen riktades på berodde på när den partinära sammanslutningen senast hade varit föremål för granskning av partifinansieringen. I granskningsperioden ingick att lämna in de granskade organisationernas bokslut och revisionsberättelse för högst 2011–2014 och de från partilagens synpunkt väsentliga bokföringsnoteringarna under den granskade perioden. Granskningarna av distriktsorganisationerna riktades på de bokslutsuppgifter för 2011–2014 som lämnats till partifinansieringssystemet, bokföringen och kontoutdragen för tiden 1.1.2011–31.8.2015 samt de inlämnade aktuella redovisningarna och redovisningarna av valfinansieringen vid riksdagsvalen och kommunalvalen.

Tillsynsobjekten underrättades om granskningarna i april 2015 och granskningarna utfördes i september–oktober 2015.

Fokuspunkter som beaktades vid riktandet av granskningen var följande:

- det allmänna ordnandet av tillsynsobjektets bokföring och betalningsrörelse samt skötsel av finanserna

Granskningarna utfördes i september-oktober 2015

- samt sättet för specifikation i bokföringen av stödfinansiering och kostnader ur partilagens synvinkel (exempelvis bankkon-ton och kassatillgodohavanden, penninginsamlingar, kontout-drag, gåvobrev)
- iakttagandet av partilagens begränsningar i de partinära sam-manslutningarna efter den senaste granskningen under perio-den 1.9.2011–31.8.2015 och i de granskade distriktsorganisatio-nerna under perioden 1.1.2011–31.8.2015
- täckningsgraden för de aktuella redovisningarna på basis av bokföringen och granskning av redovisningarnas faktainnehåll
- uppföljningen av bidrag i annan form än pengar och beaktan-det i redovisningsförfarandet
- förfarandena i fullgörandet av partiernas skyldighet att tillse att lokalföreningarna lämnar sina redovisningar
- jämförelse mellan av partiet och dess partinära sammanslut-ning eller någon annan organisation lämnade redovisnings-uppgifter
- korrektheten för uttalandena i revisionsberättelsen ur partila-gens synvinkel och vid behov granskning av revisionens inne-håll.

### 3.3 Begränsningar i tillsynen

Med tanke på tolkningen av resultaten i statens revisionsverks tillsyn måste också de väsentligaste begränsningarna i tillsynen lyftas fram.

Den mest betydelsefulla begränsningen av transparensen i parti-finansieringen anknyter överlag till att de övervakade organisatio-nerna är få i förhållande till det totala antalet partiorganisationer. Revisionsverket ska utifrån partilagen endast utöva tillsyn över partier, i understödsbeslutet avsedda föreningar och partinära sammanslutningar. Sammanlagt har revisionsverket cirka 145 till-synsobjekt. Övriga partiföreningar övervakas inte av revisions-verket. Sålunda står största delen av partiföreningarna, det vill säga cirka 6 000 föreningar, utanför tillsynen. Att övervaka dem vore också i högsta grad en fråga om resurser.

Att övervaka de ca 6 000 partiföreningar som står utanför tillsynen skulle vara en betydande resursfråga







00.095,00  
1.586,00  
8.113,71  
17.828,53  
100.030,43  
106.032,28  
112.394,22  
119.137,87  
126.286,14  
133.863,31  
141.895,11  
150.408,81  
159.433,34  
168.999,34

## 4 Redovisning av partifinansieringen och åtgärder i fråga om dem

Statens revisionsverk har övervakat hur redovisningarna av och handlingarna angående partifinansieringen har lämnats till det elektroniska parti- och valfinansieringssystemet. Revisionsverket har vid behov uppmanat tillsynsobjekten att komplettera eller rätta de lämnade uppgifterna samt att lämna in handlingar som saknats.

Hösten 2015 gjorde revisionsverket med stöd av 9 e § 2 mom. i partilagen (10/1969, ändrad 683/2010) granskningar i samtliga partinära sammanslutningar och i 22 distriktsorganisationer.

Vid granskningarna klarlades ur partilagens synvinkel och på basis av bokföringsmaterialet från 2011-2015 det allmänna ordnandet av tillsynsobjektens bokföring, betalningsrörelse samt skötsel av finanserna samt sättet för specifikation i bokföringen av stödfinansiering och kostnader och iakttagandet av begränsningarna i fråga om bidrag i de partinära sammanslutningarna högst under perioden 1.9.2011–31.8.2015 och i distriktsorganisationerna under perioden 1.1.2011–31.8.2015.

Tretton partinära sammanslutningar och 22 distriktsorganisationer var föremål för granskning av partifinansieringen. Sammanlagt genomfördes 35 granskningar, jämfört med 32 granskningar året innan. År 2013 var antalet granskningar 25 och år 2012 sammanlagt 20.

Tillsynsobjekten underrättades om granskningarna i april 2015, tillsynsobjekten lämnade in det begärda förhandsmaterialet till revisionsverket i huvudsak före granskningarna och granskningarna utfördes i enlighet med granskningsplanen i september-oktober 2015.



Figur 4: Granskningarna av partifinansieringen 2012-2015

Utkasten till de för granskningsobjekten specifika responspromemoriorna över granskningarna sändes ut för kommentarer i november 2015. De slutliga responspromemoriorna skickades till granskningsobjekten 4 december 2015. Till samtliga partier skickades också responsmemoriorna avseende deras distriktsorganisationer. Respons, till den del den ansågs vara befogad, skulle lämnas till revisionsverket senast 22 december 2015. Den erhållna responsen, närmast meddelanden om åtgärder som har vidtagits efter utkastet till promemorian och korrigeringar av teknisk karaktär, har beaktats vid utarbetandet av denna granskningsberättelse.

## 4.1 Tillsynsobjektens bokförings- och bokslutsförfaranden

Revisionsverkets tillsynsuppgift har inte direkt att göra med den granskade sammanslutningens allmänna bokföringsarrangemang. Revisionsverket publicerar emellertid med stöd av lagen de till verket inlämnade boksluten i sitt register över redovisningarna. Vidare ingår i revisionsverkets tillsynsuppgift att övervaka uppgörandet och inlämnandet av de i partilagen nämna handlingarna. Angående bokföringsarrangemangen och bokslutsförfarandena kan framläggas observationer med karaktären av rekommendation.

I granskningens utgångsläge gick man in för att klargöra arrangemangen i de granskade organisationernas bokföring uttryckligen med tanke på uppföljningen av den externa finansieringen. I samma sammanhang klarlades, hur tillförlitligt man på basis av kontouppgifterna i bokföringen kan sluta sig till den externa finansieringens faktiska volym.

Vid granskningen observerades i likhet med de tidigare granskningarna, att det inte är möjligt att få en tillförlitlig helhetsbild av partifinansieringen genom att klarlägga enbart inkomstfinansieringen och intäkterna enligt bokslutet. De granskade partierna och övriga sammanslutningarna har många slags bokföringstransaktioner som betraktats som genomgångsposter. Att klarlägga deras innehåll är emellertid av betydelse med tanke på bidrag som avses i partilagen.

Till understöd räknas enligt partilagen inte inkomster från fortlöpande affärsverksamhet, som bedrivs på den allmänna marknaden och på marknadsvillkor, eller inkomster från placeringsverksamhet. Understöd är inte heller enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning. I praktiken är

det ändå mycket svårt att genom granskning i efterskott kontrollera att avtalsarrangemang mellan till exempel en partinära sammanlutning och partiet eller partiföreningen inte omfattar understöd.

Bokföringslagen möjliggör olika slags förfaranden för notering av gottskrivning och rättelser som minskar kontonas nettovolym, och kan inverka på de slutsatser som dras av bokslutet och därigenom på jämförelserna av olika organisationer. Där detta avvikande förfarande har aktualiserats är det inte på basis av boksluten möjligt att skapa sig en tillräcklig bild av den faktiska volymen för partiernas externa finansiering.

Enligt 2 kap. 4 § i bokföringslagen (1336/1997, ändrad 1304/2004) ska kontantbetalning utan dröjsmål noteras kronologiskt i bokföringen för varje dag. Övriga noteringar i bokföringen får göras månadsvis eller för en motsvarande period inom fyra månader från utgången av kalendermånaden eller perioden. Vid granskningen observerades i några distriktsorganisationer väsentliga brister i bokföringens aktualitet vid granskningstidpunkten. Bokföringsskyldigheten gäller enligt 1 kap. 1 § 5 punkten alla föreningar och enligt 6 punkten alla stiftelser.

Bokföringen för 2011 och 2012 från en distriktsorganisation fanns inte tillgänglig för granskningen. Dessutom saknades under-teckningarna i boksluten för samma distriktsorganisation. Med hjälp av boksluten kunde man dock på ett tillräckligt tillförlitligt sätt påvisa att avsaknaden av huvudbok och annat bokföringsmaterial inte hade någon praktisk betydelse med tanke på partifinansieringen.

Vid granskningen ägnades som tidigare uppmärksamhet åt faktainnehållet i de kontoutdrag som lämnats av bankerna. När ett parti eller en annan organisation har fått flera prestationer på sitt bankkonto exempelvis som medlemsavgifter eller donationer, har penninginrättningen kunnat presentera prestationerna som sammanställningar i kontoutdragen. Ur synvinkeln för en adekvat bokföring bör om sammanställningarna alltid presenteras en tillräcklig specifikation, så att man kan försäkra sig om att inte de enskilda prestationerna redan i sig överskrider tröskeln 1 500 euro i den aktuella redovisningen.

För tydlighetens skull uppmanades granskningsobjekt att avsluta onödiga bankkonton och anpassa modellkontoplanen som partiet har ställt till förfogande enligt den verkliga aktören, så att den kontoplan som används för året ska motsvara aktörens verkliga bokföringsförfaranden och tillgångsposter. Organisationer som tidigare hade fått betalningar endast från det egna partiet ombads specificera sina konton även för betalningar från till exempel en stödstiftelse.

Bokföringsskyldigheten gäller  
alla föreningar och stiftelser

Innehållet i och omfattningen av de till revisionsverket inlämnade boksluten varierar. De till revisionsverket inlämnade bokslutshandlingarna är i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) avsedda offentliga handlingar, vilka också publiceras. Eftersom bokslutet enligt partilagen publiceras i en webbtjänst, borde i det inte inkluderas icke-offentliga uppgifter såsom personbeteckningar eller bankkontonummer. Å andra sidan borde de bokslut som lämnas till det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen vara fullständiga, det vill säga de borde innehålla alla numrerade sidor i bokslutet. I anslutning till inlämnandet av boksluten borde partiet lämna in kopior av de undertecknade bokslutshandlingarnas original, så att det är möjligt att fastställa att det är fråga om de slutgiltiga handlingarna.

Att 9 a § 1 mom. i partilagen ger rum för tolkningar av de nya bokslutsskyldigheternas tillämpning framgick vid granskningen, såsom vid tidigare granskningar, genom att tolkningen av vilka uppgifter som ska presenteras i samband med bokslutet har varierat.

Vid granskningar av flera års bokföring framkom situationer, där tolkningsmånen vad de ekonomiska gränserna mellan ett parti eller en annan sammanslutning beträffar också avspeglades i bokföringen. Exempelvis gränsdragningen mellan partiet och dess riksdagsgrupp har gett rum för tolkningar. Riksdagsgruppernas ställning har emellertid förändrats genom lagen om riksdagsgrupper (979/2012) som gavs den 28 december 2012 och trädde i kraft den 1 januari 2013.

## 4.2 Tillsynsobjektens revisionsberättelser

Bestämmelserna i 9 c § i partilagen om ordnandet av revisionen trädde i kraft den 1 januari 2011. Bestämmelsen tillämpas på revision av partier som får statsunderstöd och i understödsbeslutet avsedda föreningar samt partinära sammanslutningar. Bestämmelsen tillämpas inte på de partier som inte får statsunderstöd.

Enligt revisionslagen är inte alla föreningar skyldiga att välja revisor, utan en del av de föreningar på vilka 9 c § i partilagen inte tillämpas kan välja en verksamhetsgranskare, som gör upp en verksamhetsgranskningsberättelse. I partilagen har inte beaktats val av verksamhetsgranskare och verksamhetsgranskningsberättelse utan endast revisionsberättelser. Statens revisionsverk publicerar emellertid också verksamhetsgranskningsberättelserna.

Enligt 9 c § i partilagen ska revisorn för ett parti som får statsunderstöd och en i understödsbeslutet avsedd förening vara auktoriserad revisor, det vill säga i praktiken CGR, GRM eller OFR eller en motsvarande auktoriserad sammanslutning.

Revisorn uttalar sig i revisionsberättelsen förutom om vad som föreskrivits i revisionslagen, dessutom om

1. huruvida statsunderstödet har använts och rapporterna om dess användning har utarbetats enligt bestämmelserna i denna lag och villkoren i understödsbeslutet och
2. huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget samt om redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har iakttagits.

Revisorn för en partinära sammanslutning och för en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond är en partinära sammanslutning ska, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidrag har iakttagits i den partinära sammanslutningens verksamhet.

Vid granskningen sågs konsekvenserna av 9 c § i partilagen i att de nya revisionsförpliktelserna i lagrummet fortfarande har tillämpats på varierande sätt efter den 1 januari 2011. En del av partisammanslutningarnas revisioner för 2012 hade alltså gjorts av andra än auktoriserade revisorer. Också innehållet i uttalandena i revisionsberättelserna varierade så, att i dem saknades uttalanden enligt 9 c § i partilagen. Revisorerna för en del sammanslutningar har dessutom gett separata uttalanden eller meddelanden.

Lagstadgade uttalanden har också lämnats in efter granskningen. En del av de granskade hade förutom revisionsberättelsen också en verksamhetsgranskningsberättelse.

Syftet med partilagen är att tillsynen över bestämmelserna i partilagen väsentligen baserar sig på de egna revisionerna av partierna som får statsunderstöd, deras distriktsorganisationer och kvinnoorganisationer. Partilagens särskilda bestämmelser om revision gäller inte partier som inte får statsunderstöd och inte heller partiernas partiavdelningar och lokalföreningar. Systemet för tillsyn över partisammanslutningarna baserar sig således i stor utsträckning på att för partierna och deras distriktsorganisationer väljs sakkunniga yrkesrevisorer och att dessa är förtrogna med sin uppgift och de rapporteringskrav som är förenade med den. Enligt revisionsverkets iakttagelser har så inte ännu skett till alla delar, emedan brister har observerats i flera övervakade sammanslutningars revisionsberättelser. Till denna del har tillsynssystemet inte ännu helt fungerat på avsett sätt.

Brister har observerats i revisionsberättelserna för flera sammanslutningar som ska övervakas

## 4.3 Inlämnande av tillsynsobjektens bokslutsuppgifter samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen

Enligt 3 kap. 6 § (ändrad 1304/2004) i bokföringslagen (1336/1997) ska bokslutet och verksamhetsberättelsen upprättas inom fyra månader från räkenskapsperiodens utgång. Enligt 9 d § i partilagen ska partiets bokslutshandlingar och de uppgifter som anges i partilagens 9 a § 1 mom. lämnas till revisionsverket inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Handlingar och uppgifter som gäller föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts och handlingar som förutsätts av partinära sammanslutningar inom tre månader från det att bokslutet har fastställts.

Så gott som alla i partilagen avsedda bokslutsuppgifter som gäller år 2014 samt uppgifter om kostnaderna för och finansiering av valkampanjen har lämnats in till det av statens revisionsverk upprätthållna elektroniska registret över redovisning av partifinansieringen. En del av uppgifterna har inlämnats till systemet först under granskningens gång.

Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem. Noggrann dokumentering av motiveringarna till specifikationen underlättar också upprättandet av specifikationen och den senare verifieringen av uppgifterna. Dessvärre varierade nivån på dokumenteringen.

Bokslutsuppgifter har lämnats mer än tidigare genom det elektroniska rapportsystemet. Revisionsverket skickade en uppmaning att lämna in de bokslutsuppgifter som saknades till tre tillsynsobjekt som ska lämna in bokslut. År 2014 skickades uppmaningar till fyra tillsynsobjekt och året innan till 15. Verket skickade inga aviseringar om vite, medan antalet aviseringar var två år 2014. Ett parti som inte sitter i riksdagen hade fram till december 2015 inte lämnat en specifikation av kostnaderna och finansiering för Europaparlamentsvalet 2014.

Såsom under tidigare år, erhöles alla bokslutsuppgifter som avses i partilagen inte behändigt i elektronisk form och så att de motsvarade handlingen i original, utan uppgifter måste fortfarande begäras och i viss utsträckning också undantagsvis läsas in genom skanning på revisionsverket. Det bör noteras att andra handlingar än de som fastställs i lag inte publiceras i det elektroniska registret för redovisning av partifinansieringen.

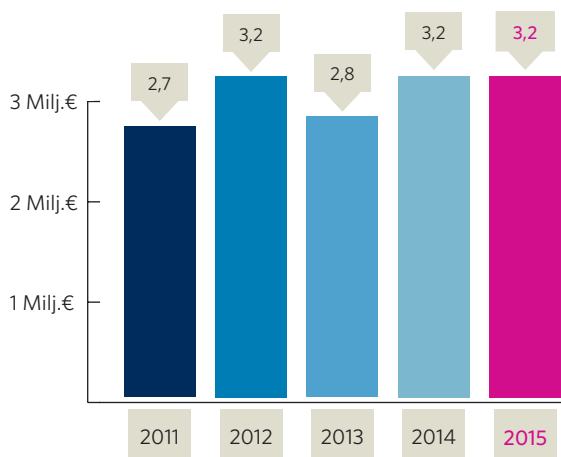
Alla bokslutsuppgifter har inte erhållits behändigt i elektronisk form och så att de har motsvarat handlingen i original



## 4.4 Aktuella redovisningar och komplettering av dem

Enligt 8 c § i partilagen ska en redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning har fått och uppgift om givarens namn lämnas till statens revisionsverk. Redovisningen ska lämnas, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som partiet, partiföreningen eller den partinära sammanslutningen har erhållit från en och samma givare är minst 1 500 euro per kalenderår. Den aktuella redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger 1 500 euro. Om bidrag som getts av en och samma givare bör således vid behov lämnas flera redovisningar.

Till registret för redovisning av partifinansieringen meddelades med aktuella redovisningar bidragsprestationer till partiföreningar och partinära sammanslutningar till ett totalt belopp av cirka 3,2 miljoner euro under 2015. År 2014 uppgick det redovisade beloppet till cirka 3,2 miljoner euro, år 2013 till cirka 2,8 miljoner euro, år 2012 till cirka 3,2 miljoner euro och år 2011 till totalt 2,7 miljoner euro. År 2015 lämnades också retroaktiva redovisningar för tidigare år.



Figur 5: Stöd på minst 1 500 euro som redovisats till registret över redovisning av partifinansieringen (aktuella redovisningar) 2011-2015

Siffrorna är inte direkt jämförbara eftersom redovisningarna kan kompletteras i efterskott. En del av kompletteringarna följer av de granskningar av partifinansieringen som utförts. Av de uppdaterade redovisningarna som publicerats i registret framgår de kompletteringar som gjorts efter den tidsfrist som fastställs i partilagen.

Vid granskningen observerades, att största delen av de bidragsprestationer som tillsynsobjekten fått har redovisats som aktuella redovisningar till det av revisionsverket upprätthållna elektroniska registret för redovisningar. Vid granskningen framkom emellertid sådana i partilagen avsedda bidragsprestationer speciellt från partinära sammanslutningar, som inte hade redovisats till systemet. Enligt den uppfattning som fåtts vid granskningen har en del av de försummade redovisningarna berott på oaktsamhet och på att ansvars personer har bytts.

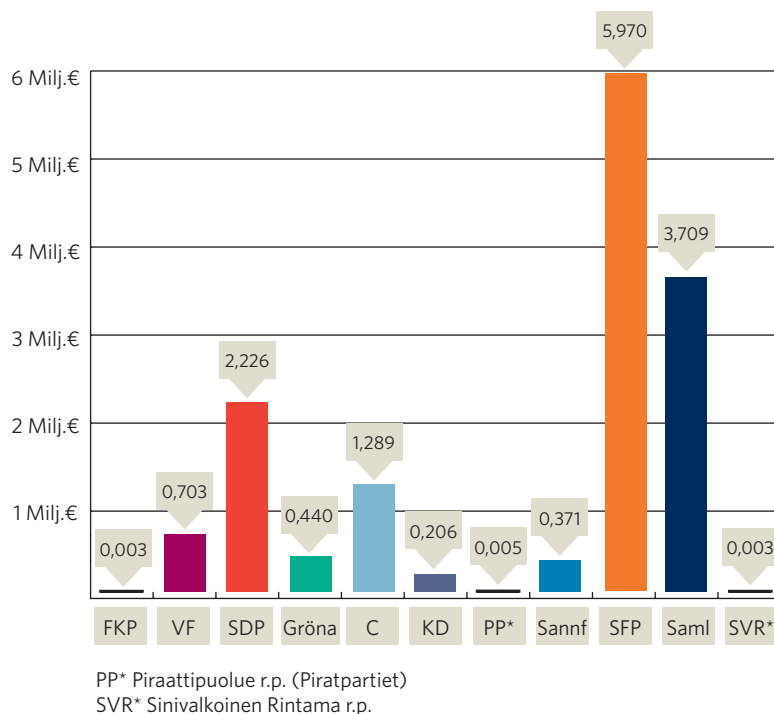
Redovisningarna skulle kompletteras och korrigeras under granskningarnas gång.

Vid granskningen klarlades också hur partierna har sört för inlämnandet av partiföreningarnas aktuella redovisningar. På basis av granskningen kan man fortfarande rekommendera att partierna mer systematiskt än för närvarande ska informera sina lokalföreningar om skyldigheterna enligt 8 c § i partilagen och vid behov enas om en arbetsfördelning som gör det möjligt att i praktiken fullfölja redovisningsskyldigheten.

En del av de typer av prestationer som inte har redovisats är prestationer som ger rum för tolkning, oftast ändå i partilagen avsedda lagenliga men redovisningspliktiga prestationer, som inte i lagen särskilt har uppräknats som undantag från redovisningsskyldigheten. Tillsynsobjekten ansåg vanligtvis sådana prestationer eller i övrigt förmåner med penningvärde som genomgångsposter eller avtalsbaserade transaktioner.

I de aktuella redovisningarna hade inte alltid tagits med erhållna kostnader för reklam, för utbildning och därtill anknutet läromaterial erhållet bidrag, erhållen hyra eller från den sedvanliga prisnivån avvikande hyror, erhållen delbetalning av lön till exempel "riksdagsledamöters genomslagsprovisioner". Ur tillsynens synvinkel måste man tolka till vilken del prestationerna eller förmånerna med penningvärde är bidrag och till vilken del det rör sig om tillåten sedvanlig verksamhet. Det väsentliga är emellertid, att partilagen syftar till transparens i finansieringen, vilken förverkligas med de aktuella redovisningarna. Om en organisation som avses i partilagen är involverad i olika finansierings- och avtalsarrangemang, bör den också själv begrunda, huruvida det är fråga om bidrag enligt partilagen.

Under granskningens gång har partierna och övriga sammanslutningar lämnat ett stort antal nya aktuella redovisningar. En del av dem gäller betydande belopp. När bidraget i pengar eller i annan form är betydande, kan det också bli aktuellt att anmäla en ny partinära sammanslutning till revisionsverket.

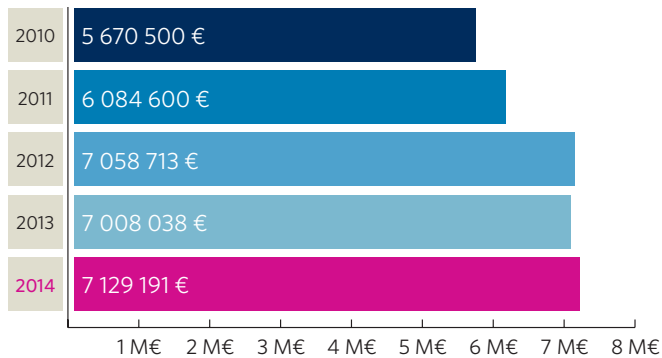


Figur 6: Stöd på minst 1500 euro som redovisats till registret över redovisning av partifinansieringen (aktuella redovisningar) efter parti 2011-2015

Tillsynsobjekten har under granskningens gång uppmanats att följa med de erhållna bidragen kumulativt så att redovisnings- och maximigränsen iakttas. Till exempel summan av ”kandidatavgift” och ”riksdagsledamotsavgift” som uppburits av samma person under ett år kan överskrida 1 500 euro som är gränsen för inlämnande av aktuellt redovisning. Gränsen kan också överskridas om funktionärer i en redovisningsskyldig sammanslutning avstår från sina mötesarvoden som tillsammans med andra prestationer uppgår till minst 1 500 euro per år. Också om flera personer från samma organisation deltar i ett avgiftsbelagt evenemang kan summan av betalarens prestationer överskrida gränsvärdet för redovisning.

Tillsynsobjekten har uppmanats att följa med bidragen även kumulativt

Trots att egentliga förtroendevaldas avgifter inte behöver uppges i den aktuella redovisningen har de en betydande ekonomisk roll. Enligt uppgift från skattemyndigheterna uppgick de avdragsgilla avgifterna till förtroendevalda 2010–2014 till 5,7–7,1 miljoner euro per år.



Figur 7: Avgifter till förtroendevalda 2010–2014 (källa: Skatteförvaltningen)

Alla de aktuella redovisningar som har gjorts upp och kompletterats under granskningens gång har publicerats i registret för redovisningar på de av revisionsverket upprätthållna webbsidorna. Av publiceringen av den aktuella redovisningen kan man se, om redovisningarna har gjorts upp eller kompletterats efter den bestämda tid som avses i partilagen.

Vid granskningen uppdagades att årsuppgifterna i de aktuella redovisningarna kan skilja sig från stödgivarens bokslutsuppgifter eller verksamhetsberättelse för samma tid. Det beror delvis på att stödbeslutet kan ha fattats till exempel 2014 medan stödet har betalats ut i slutet av 2014 eller under 2015, och att mottagaren lämnar en aktuell redovisning i enlighet med bestämmelserna och på kassabas efter att ha mottagit prestationen. Denna skillnad skulle inte uppstå om stödet både beviljades och betalades under samma kalenderår och i god tid före årsskiftet.

I granskningen uppdagades ett fall där en partinära sammanslutning hade lämnat en aktuell redovisning av en prestation som den mottagit från en annan partinära sammanslutning. Enligt 8 a § i partilagen betraktas prestationer som samma partis partinära sammanslutningar har fått av varandra inte som bidrag. Enligt de uppgifter som inhämtades vid granskningen har avsikten sannolikt varit att centralisera beviljandet av bidrag, och förfarandet ökar helt uppenbart transparensen i partifinansieringen.

Vid granskningen noterades också ett fall där ett parti två år i följd hade gett bidrag till en stödfond som fungerade som dess partinära sammanslutning till ett belopp på 28 000 euro. Detta är inte förbjudet enligt partilagen, men i normala fall är det partinära sammanslutningar som betalar bidrag till partiet och inte tvärtom.

De som använder partifinansieringssystemet kan också själv ta ut sammanfattningsrapporter över de största bidragsgivarna eller bidragsmottagarna.

## 4.5 Iakttagande av begränsningarna i fråga om bidrag

I 8 b § i partilagen föreskrivs om begränsningar i fråga om mottagande av bidrag. Begränsningarna var också föremål för granskningen.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Detta gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en partinära sammanslutning och inte heller bidrag som getts genom testamente.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får ta emot utländska bidrag bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning.

Ett parti, en partiförening och en partinära sammanslutning får inte ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet.

Ett parti och en partiförening ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 1 500 euro.

Enligt 8 b § i partilagen får utländska bidrag tas emot bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning. Utländska bidrag kan åtminstone till en del betraktas som förbjudna bidrag, för i partilagen ingår inte undantag som gäller bidrag som betalas av internationella organisationer.

Vid granskningen observerades inte testamenten, aktiedonationer eller prestationer eller medel utanför bokföringen.

Vid granskningarna 2015 framkom inga prestationer eller icke-pekuniära bidrag vilka översteg 30 000 euro från sådana sammanslutningar, vilka inte har varit partiföreningar eller av partiet anmälda partinära sammanslutningar. Inga nya partinära sammanslutningar har heller meddelats till revisionsverket efter granskningarna.

På basis av granskningen kan konstateras att i praktiken har partierna och de andra sammanslutningarna lämnat aktuella redovisningar närmast av donationer, prestationer av närstående sammanslutningar och olika deltagaravgifter. De redovisade volymerna under pågående granskning har ökat. Så som ovan har konstaterats tyder tillsynsobservationerna på att de redovisningsskyldiga fått rikligt med bidrag eller prestationer av bidragskaraktär för vilka de har försummat att lämna in aktuella redovisningar. Sådana är – utöver bidrag från partinära sammanslutningar – åtminstone erhållna hyres- och lönebidrag, kostnader för reklam samt utbildnings- och materialbidrag. Utifrån granskningen har de redovisningsskyldiga lämnat nya eller korrigerade aktuella redovisningar, med vilka situationen delvis har lagts till rätta.

Vid granskningen observerades inga sådana väsentliga prestationer som enligt partilagen vore entydigt förbjudna och för vilka aktuell redovisning saknades. Sådana typer av prestationer var bland annat reseersättningar och andra kostnadsersättningar från utlandet och riksdagsgruppen. Vid granskningen noterades ändå bidrag från ett kommunalt kontrollerat bolag till ett partis distriktsorganisation för partikonferensarrangemang. Kommunen äger 99,8 procent av bolaget. Enligt 8 b § i partilagen får en partiförening emellertid inte ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk eller från bolag där en kommun har bestämmande inflytande.

Enligt 8 § 2 mom. 1 punkten i partilagen betraktas som bidrag inte sedvanligt frivilligt arbete. Gränserna för sedvanligt frivilligt arbete lämnar rum för tolkning, men frågan är av betydelse vid bedömning av när sedvanligt frivilligt arbete blir icke-pekuniärt bidrag. Enligt 8 § 2 mom. 6 punkten betraktas som bidrag inte understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns

Vid granskningen observerades inte testamenten, aktiedonationer eller prestationer eller medel utanför bokföringen

budget. Vid revisionen noterade revisionsverket emellertid politiska seminarier där ledande personer i olika organisationer deltog som talare. Revisionsverket har försökt säkerställa att sådana seminarier inte har fått icke-pekuniärt bidrag i form av att lokalkostnader, andra arrangemang eller servering inte har fakturerats, eller att detta icke-pekuniära bidrag på minst 1 500 euro redovisas.

Vid granskningen av partifinansieringen noterades bidrag i den virtuella valutan Bitcoin, av vilka bidragsgivaren inte framgår i klartext. Bidragsmottagaren ska försäkra sig om att bidragsgivaren inte förblir anonym på grund av betalnings sättet.

Riksdagens revisionsutskott har i sitt betänkande 9/2013 rd lyft fram som utvecklingspunkter för parti- och valfinansieringstillsynen bland annat otillåtna stöd i fråga om partiets roll som arbetsgivare, finansiering från utländska institutioner, finansiering av riksdagsgrupper/fullmäktigegrupper och andra offentliga samfund samt förfaranden vid förmedlade bidrag och genomfakturering. Med andra ord har utskottet i sitt utlåtande beaktat tidigare observationer från tillsynen av partifinansieringen.

I februari 2014 förutsatte riksdagen att statsrådet utreder de behov av att revidera lagstiftningen om parti- och valfinansiering som riksdagens revisionsutskott har föreslagit i sitt betänkande. Dessutom rekommenderade Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i sin rapport gällande riksdagsvalet 2011 en del reformer av parti- och valfinansieringen i Finland.

Den 21 november 2014 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgiften att bereda översynen över lagstiftningen om parti- och valfinansiering. Arbetsgruppens mandatperiod var 1 december 2014–15 april 2015. Arbetsgruppens förslag utgjorde underlaget för regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av partilagen och lagen om kandidaters valfinansiering (RP 73/2015 rd). Propositionen innehöll inga väsentliga ändringar i partifinansieringen. Ändringen av partilagen (1688/2015) trädde i kraft den 1 januari 2016 och tillsynen över statsbidragen till partierna, med andra ord partistödet, överfördes från justitieministeriet till statens revisionsverk.





Partiernas, de i understödsbeslutet avsedda föreningarnas samt de partinära sammanslutningarnas bokslutshandlingar har lämnats till det elektroniska systemet för redovisning av partifinansieringen. Enligt 9 d § i partilagen ska partiet lämna in bokslutshandlingarna inom tre månader från det att bokslutet har fastställts. En i understödsbeslutet avsedd förenings bokslutshandlingar ska lämnas inom en månad från det att bokslutet har fastställts. Systemets huvudanvändares roll och ett aktuellare inlämnande av uppgifterna än för närvarande är viktiga med tanke på den transparens som är avsikten med systemet.

I princip hade de granskade sammanslutningarnas bokföring skötts adekvat så att tillsynen enligt bestämmelserna i partilagen kunde verkställas utifrån bokföringen. Revisionsverket framhåller ändå alltjämt att alla bokföringsskyldiga ska hålla sin bokföring à jour så som avses i 2 kap. 4 § i bokföringslagen (1336/1997, ändrad 1304/2004). Det är också skäl att ägna uppmärksamhet åt dokumentationen om lån och avtal, bokföringens specifikationsätt och aktualitet, hanteringen av medlemsavgifter och redovisningen av kassamedel. Specifikationen av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen bör kunna härledas från bokföringen och andra utredningar och kunna avstämmas mot dem.

Enligt statens revisionsverks observationer förekommer det brister i valet av revisorer för flera övervakade sammanslutningar eller i deras revisionsberättelser. Till revisorer har inte alltid valts auktoriserade revisorer så som fastställs i partilagen. Revisorerna för partierna och deras distriktsorganisationer eller partinära sammanslutningar har inte alltid i sina revisionsberättelser inkluderat de uttalanden som förutsätts i 9 c § i partilagen. Till denna del har det primära tillsynssystemet som huvudsakligen gäller sammanslutningar som får statsunderstöd således inte ännu helt fungerat på avsett sätt.

Dokumenteringen av de ekonomiska transaktionerna kräver uppmärksamhet. Vid granskningarna har man klargjort de erhållna prestationernas faktiska innehåll på basis av tillgänglig dokumentation. Ifall dokumentation av prestationens innehåll saknas, kan den erhållna prestationen tolkas som ett bidrag som bör redovisas.

Mottagande av genomgångsposter och ersättningar som ger rum för tolkning borde undvikas.

Enligt partilagen räknas som bidrag prestationer som erhållits i form av pengar, varor och tjänster eller på annat sätt. De prestationer vilka inte räknas som bidrag har fastställts i 8 § och 8 a § i partilagen. Begreppet bidrag är således synnerligen täckande ur partilagens synvinkel. Partierna och partiföreningarna borde fortlöpande hålla ett öga på de erhållna prestationerna utgående från det bidragsbegrepp som har definierats i partilagen. Utifrån tillsynsobservationerna bör informationen mellan partierna och partiföreningarna intensifieras och partierna ska se till att partiföreningarna lämnar de aktuella redovisningar som behövs till statens revisionsverk.

Registret för redovisning av partifinansiering syftar till att främja transparensen, och arten för en erhållen prestation kan klarläggas i redovisningarna med tilläggsupplysningar. Bidragsbegreppet bör likväl utvidgas utifrån verkliga omständigheter och tillsynsobservationer. Riksdagens revisionsutskott har också i sitt betänkande 9/2013 rd påtalat behovet av att precisera begreppet.

I fråga om granskningsobjekten kan konstateras, att de aktuella redovisningarna efter kompletteringarna till väsentliga delar är riktiga och ger till väsentliga delar riktiga uppgifter om de bidrag som de granskade sammanslutningarna har emottagit. Vid granskningen uppdagades ändå att alla bidrag speciellt från partinära sammanslutningar och andra bidragsprestationer inte har meddelats till partifinansieringssystemet före granskningarna. Det har varit fråga om avsevärda belopp.

Eftersom de förtroendevaldas avgifter är en betydelsefull finansieringskälla för partiföreningarna, kunde de avgifter som upp bärs av de förtroendevalda presenteras i samband med bokslutet.

Vid granskningen observerades inga väsentliga direkta bidragsprestationer som entydigt skulle ha stridit mot begränsningarna i fråga om bidrag enligt 8 b § i partilagen och härrört från en annan organisation än en partinära sammanslutning. Därför bör aktörerna fortlöpande bedöma om olika prestationer inbegriper bidrag som avses i partilagen.

I februari 2014 förutsatte riksdagen att statsrådet utreder de behov av att revidera lagstiftningen om parti- och valfinansiering som riksdagens revisionsutskott har föreslagit i sitt betänkande. Dessutom rekommenderade Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i sin rapport gällande riksdagsvalet 2011 en del reformer av parti- och valfinansieringen i Finland. Den 21 november 2014 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgiften att bereda översynen över lagstiftningen om parti- och valfinansiering. Regeringens proposition, som byggde på arbetsgruppens arbete, och ändringen av partilagen i början av 2016 medförde ändå inga väsentliga ändringar i partifinansieringen.



Granskade organisationer	Granskningsort	Granskningsdatum
Centerns svenskspråkiga distrikt rf	Vasa	15.10.2015
Finlands Svenska Socialdemokrater rf (FSD)	Helsingfors	8.9.2015
Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland	Helsingfors	3.9.2015
Kansallisen Kokoomuksen Kainuun Säätiö	Kajana	22.10.2015
Kansallisen Kokoomuspuolueen Säätiö	Helsingfors	4.9.2015
Kansallissäätiö r.s.	Helsingfors	8.9.2015
Keski-Suomen Kokoomus ry	Helsingfors	25.9.2015
Keski-Suomen Vasemmisto ry	Jyväskylä	7.10.2015
Keski-Suomen Vihreät ry	Jyväskylä	8.10.2015
Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri ry	Seinäjoki	27.10.2015
Keskustan Itä-Savon piiri ry	Helsingfors	25.9.2015
Keskustan Keski-Pohjanmaan piiri ry	Karleby	29.10.2015
Keskustan Keski-Suomen piiri ry	Jyväskylä	7.10.2015
Lilträskin Kurssikeskussäätiö	Esbo	3.9.2015
Maaseudun Kukkasrahasto Säätiö	Jyväskylä	30.9.2015
Perussuomalaisten Etelä-Pohjanmaan piiri ry	Seinäjoki	26.10.2015
Perussuomalaisten Keski-Pohjanmaan piiri ry	Karleby	30.10.2015
Perussuomalaisten Keski-Suomen piiri ry	Jyväskylä	30.9.2015
Perussuomalaisten Kymen piiri ry	Helsingfors	24.9.2015
Perussuomalaisten Tukisäätiö	Helsingfors	15.9.2015
Pirkanmaan Kansallissäätiö	Tammerfors	21.10.2015
Pohjanmaan Kokoomus ry	Seinäjoki	27.10.2015
Pohjanmaan Sosialidemokraatit ry	Seinäjoki	26.10.2015
Pohjanmaan Vasemmisto ry	Vasa	13.10.2015
SDP:n Keski-Suomen Piiri ry	Jyväskylä	1.10.2015
Snellman-Säätiö	Esbo	4.9.2015
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Etelä-Pohjanmaan piiri ry	Seinäjoki	26.10.2015
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Keski-Pohjanmaan piiri ry	Karleby	29.10.2015
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Keski-Suomen piiri ry	Jyväskylä	1.10.2015
Svenska folkpartiet i Österbotten rf	Vasa	13.10.2015
Tikkurila Säätiö	Vanda	17.9.2015
Turun Työväensäätiö	Åbo	9.9.2015
Työväenlehdistön Kannatusyhdistys ry	Helsingfors	17.9.2015
Vaasan vaalipiirin Vihreät ry	Vasa	14.10.2015
Varsinais-Suomen Kansallissäätiö	Åbo	9.9.2015

Berättelsen innehåller fotografier från iStock.



STATENS REVISIONSVERK  
ANTTIGATAN 1, PB 1119, FI-00101 HELSINGFORS  
TEL. +358 9 4321, [WWW.VTV.FI](http://WWW.VTV.FI)

ISSN 1796-9654 (PDF)